

Eksklusionsbeslutning – HeidelbergCement AG

Selskabet

Det tyske HeidelbergCement (herefter "Selskabet"), er en af verdens største leverandører af byggematerialer. Selskabet blev etableret i 1874 og har hovedsæde i Heidelberg i Tyskland med aktiviteter i over 60 lande.¹ Selskabet opkøbte i 2007 Hanson plc. som driver et stenbrud på Vestbredden. Selskabet fremstiller foruden byggematerialer også cement.

Overtrædelsen

Den kvartalsvise screening af investeringsuniverset indikerer, at Selskabet er involveret i aktiviteter, som vurderes at være i strid med standarderne i den internationale humanitære folkeret (se senere afsnit). Den underliggende juridiske vurdering bestrides dog af henholdsvis Selskabet og Israel (se senere afsnit).

Det vurderes – uagtet hvor i verden - ikke at være tilladt at udvinde naturressourcer på besat territorium eller i ikke-selvstyrende territorier, hvis udvindingen ikke kommer den lokale befolkning til gode og sker med deres samtykke.

Selskabet er involveret i at drive et stenbrud på Vestbredden², hvilket vurderes at stride mod FN's Charter art. 73³, Haager-landkrisreglementet art. 55⁴, the Corell Opinion⁵, og dermed UNGP princip 12 og OECD MNE art. 40.

På baggrund af screeningen blev Selskabet optaget på fokuslisten.⁶

¹ <https://www.heidelbergcement.com/en/company>

² Se fx Selskabets bæredygtighedsrapport for 2017 (2018), side 58: https://www.heidelbergcement.com/en/system/files_force/assets/document/37/e0/heidelbergcement-sustainability-report-2017.pdf (tilgået 11.01.2019)

³ FN (1945): <http://www.un.org/en/sections/un-charter/chapter-xi/index.html> (tilgået 07.01.2019)

⁴ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=70138> (tilgået 07.01.2019)

⁵ <http://www.arso.org/UNlegaladv.htm> (tilgået 07.01.2019).

⁶ Jf. Pensionskassens Politik for Ansvarlige Investeringer, side 9.

MP Pension

Pensionskassen for
Magistre & Psykologer

Smakkedalen 8
DK-2820 Gentofte
Tlf.: +45 3915 0102
Fax: +45 3915 0199
www.mppension.dk
CVR nr. 20766816

Baggrund for konflikten

Konflikten mellem Israel og Palæstina vedrørende bl.a. Vestbredden har en lang, velbeskrevet (og i en vis grad omstridt) historie, som ikke forsøges gengivet i nærværende eksklusionsbeslutning.

Vejledning fra Danmark

Det danske udenrigsministerium og Folketinget har udsendt erklæringer, der kan hjælpe til at vejlede MP Pension på området.

Udenrigsministeriet skriver i en erklæring fra 2014:

*“Finansielle transaktioner, investeringer, køb, udbud samt andre økonomiske aktiviteter (herunder inden for serviceydelser, f.eks. turisme) i israelske bosættelser, eller som er til gavn for de israelske bosættelser, er forbundet med juridiske og økonomiske risici i kraft af, at de israelske bosættelser i henhold til folkeretten er opført på besat jord og ikke er anerkendt som en retmæssig del af Israels territorium,”*⁷

Udenrigsministeriet tilføjer:

*“Man bør ligeledes være opmærksom på mulige overtrædelser af den humanitære folkeret og menneskerettighederne.”*⁸

Investeringer i aktier i børsnoterede selskaber med aktiviteter på Vestbredden eller i de israelske bosættelser er lovlige, men Udenrigsministeriet og regeringen henviser direkte til OECD's retningslinjer for multinationale selskaber (2011) og FN's retningslinjer for erhvervsliv og menneskerettigheder, UNGP (2011) og gør gældende, at danske virksomheder og investorer selv har ansvar for at foretage den nærmere vurdering af egne forretningsaktiviteter og investeringer.

I januar 2018 vedtog Folketinget folketingsvedtagelse V 30 med følgende ordlyd:

“Folketinget henviser til vedtagelse nr. V 53 fra 2016 og noterer sig opfordringen i FN's Sikkerhedsråds resolution 2334⁹ om i relevante handlinger at skelne mellem Israels territorium og de besatte områder. Folketinget opfordrer til, at nye aftaler mellem Danmark og Israel i overensstemmelse med resolution 2334 og EU's politik tydeligt skal angive ikke at kunne anvendes på disse områder. Folketinget opfordrer regeringen til at styrke den vejledende indsats over for private og offentlige investorer, så det bliver lettere at identificere engagementer og aktiviteter, der finder sted i eller er til gavn for bosættelser, herunder løbende at opdatere statens vejled-

⁷ I tråd med 14 andre EU-lande: https://www.ecfr.eu/article/eu_member_state_business_advisories_on_israel_settlements (tilgået 08.01.2019)

⁸ Ibid. – en lignende, opdateret tekst på engelsk er at finde på Udenrigsministeriets hjemmeside her: <http://israel.um.dk/en/the-trade-council/market/framework-conditions-and-barriers/information-regarding-financial-and-economic-activities-in-the-settlements/> (tilgået 08.01.2019)

⁹ <http://www.un.org/webcast/pdfs/SRES2334-2016.pdf> (tilgået 01.08.2019)

ning om ansvarlige investeringer med afsæt i FN's og OECD's retningslinjer og udtalelser fra MKI. Folketinget udtaler samtidig sin støtte til OHCHR's igangværende arbejde på området.”¹⁰

Vejledning fra FN

FN har ligeledes udsendt vejledning på området ad flere omgange.

FN's arbejdsgruppe for menneskerettigheder og erhverv

FN's arbejdsgruppe for udbredelsen og implementeringen af UNGP udsendte i 2014 en officiel udtalelse om betydningen af UNGP i konteksten af konfliktramte områder. MP Pension bakker op om de udtrykte forventninger, der vurderes at være konsistente med OECD's retningslinjer for multinationale selskaber¹¹ og UNGP.

Arbejdsgruppen understreger, blandt andet, at virksomheders ansvar for at respektere menneskerettighederne også gælder i konfliktsituationer, herunder på besat palæstinensisk territorium, og at ekstra "nødvendig omhu" er påkrævet for at undgå at bidrage til – eller blive direkte forbundet til negative indvirkninger på menneskerettighederne.¹²

Selskaber skal ligeledes respektere standarderne i den internationale humanitære folkeret. Selskaber med aktiviteter i eller forbundet til konfliktsituationer, bør ifølge arbejdsgruppen og UNGP, blandt andet:

- Gennemføre udvidede indvirkningsanalyser (såkaldt "enhanced due diligence") i forhold til menneskerettighederne og standarderne i den internationale humanitære folkeret,
- Adressere udfordringerne i tråd med de internationale retningslinjer fra FN og OECD, herunder forsøge at gøre deres indflydelse gældende.
- Offentligt anerkende udfordringerne og redegøre for, hvordan negative indvirkninger forebygges, standses eller afbødes, herunder redegøre for ophør af forretningsaktiviteter, hvor det måtte være nødvendigt.¹³

Selskaber bør desuden, ifølge arbejdsgruppen, offentligt vise, at de ikke støtter fortsættelsen af overtrædelser af international lov eller bidrager til negative indvirkninger på menneskerettighederne. Selskaber bør ligeledes være opmærksomme på FN's resolutioner og rapporter om menneskeretsovertrædelser i området og tage højde for informationerne i deres indvirkningsanalyser.

¹⁰ Folketingsvedtagelse V30 (2018): <https://www.ft.dk/samling/20171/vedtagelse/V30/index.htm> (tilgået 08.01.2019) - 'MKI' står for den Danske Mæglings- og klageinstitution for ansvarlig virksomhedsadfærd. Se senere vedr. referencen til 'OHCHR'.

¹¹ OECD (2011): https://samfundsansvar.dk/sites/default/files/media/oecd_retningslinjer_for_multinationale_virksomheder.pdf (tilgået 07.01.2019)

¹² UN Working Group on Business and Human Rights (2014): <https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Business/OPTStatement6June2014.pdf> (tilgået 07.01.2019).

¹³ Ibid. s. 9-12

FN's undersøgelse af selskaber med aktiviteter på Vestbredden

FN's Højkommissariat for Menneskerettigheder (OHCHR)¹⁴ har i 2018 offentliggjort hovedresultaterne af en undersøgelse af virksomheder, der på forskellig vis har bidraget til eller profiteret ved udbyggelsen af de israelske bosættelser, separationsmuren med mere¹⁵ (se senere afsnit).

OHCHR nævner i sin rapport, der har mødt stærk kritik fra primært USA og Israel¹⁶, at det er svært at se, hvordan forretningsaktiviteter af den karakter er forenelige med selskabers ansvar under UNGP og international ret. OHCHR-arbejdet på området bakkes dog eksplicit i Folketingsvedtagelsen fra januar 2018.¹⁷

FN-rapporten nævner ingen virksomhedsnavne, men omfatter, ifølge FN, ca. 200 virksomheder indenfor, især, følgende aktiviteter:

- Leverancer af udstyr og materialer til opførelsen eller udvidelsen af bosættelser, separationsmuren og tilknyttet infrastruktur
- Leverancer af udstyr til overvågning- og identifikation til bosættelser, muren og check points direkte forbundet med bosættelser
- Leverancer af udstyr til nedrivning af boliger og ejendom, ødelæggelsen af landbrugsbedrifter, drivhuse, olivenlunde og afgrøder
- Leverancer af sikkerhedstjenester, -udstyr og materialer til selskaber, der driver forretning i bosættelser
- Tjenester og forsyningsselskaber, der fremmer vedligeholdelsen og eksistensen af bosættelser, herunder transport.
- Bank- og finansiell virksomhed, der hjælper til at udvikle, udvide eller bevare bosættelser og deres aktiviteter, herunder lån til boliger og udviklingen af erhvervsvirksomheder.
- Brug af naturressourcer, især vand og jord, i forretnings-øjemed.

The Corell Opinion

På anmodning af FN's sikkerhedsråd blev en juridisk vurdering (senere kendt som 'the Corell Opinion') udarbejdet i 2002 af FN's juridiske kontor vedrørende lovligheden af ressourceudvinding i ikke-selvstyrende områder. The Corell Opinion omhandler specifikt ressourceudvinding i Vestsahara, et konfliktramt område i det nordvestlige Afrika, men kan indikere hvordan ressourceudvinding bør håndteres i konfliktramte områder globalt. The Corell Opinion understreger at naturressourcer ikke må udvindes mod lokalbefolkningens vilje, og ikke uden at det kommer befolkningen og samfundet til gode.¹⁸

¹⁴ OHCHR (2018), om undersøgelsen: <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=22617&LangID=E> (tilgået 07.01.2019).

¹⁵ OHCHR (2018), pdf: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G18/021/93/PDF/G1802193.pdf?OpenElement> (tilgået 08.01.2019).

¹⁶ <https://www.reuters.com/article/us-israel-palestinians-un-settlements/more-than-200-companies-have-israeli-settlement-ties-u-n-idUSKBN1FK1UO> (tilgået 11.01.2019)

¹⁷ Se folketingsvedtagelse d. 19. januar 2018: <https://www.ft.dk/samling/20171/vedtagelse/V30/index.htm>

¹⁸ UN Legal Counsel (2002): <http://www.arso.org/UNlegaladv.htm>

Undersøgelsen

Side 5 | 6

Screeningen af investeringsuniverset indikerer, at Selskabet (HeidelbergCement) gennem sit fuldejede datterselskab, Hanson Israel, driver et stenbrud på Vestbredden, uden at dette vurderes primært at komme den lokale befolkning til gode eller sker med deres vilje. Aktiviteten forekommer desuden i et område, der ifølge FN, EU og det danske Udenrigsministerium udgør palæstinensisk territorium besat af Israel.

At området skulle være besat bestrides dog af Israel, der mener at der er tale om 'omstridt territorium', hvis status kun kan afklares som led i en forhandlet fredsaf-tale¹⁹.

MP Pension ønsker ikke at agere politisk eller tage stilling for eller imod en af konfliktens parter. Konflikts omkostninger på begge sider er voldsomme og uholdbare, og en fredelig og gensidigt acceptabel løsning bør findes gennem legitime fredsforhandlinger.

MP Pensions mandat og fokus er at forholde sig på samme måde til alle selskaber, der indgår i pensionskassens portefølje i tråd med pensionskassens "Politik for ansvarlige investeringer"²⁰, der bygger på de internationale retningslinjer fra FN og OECD, uagtet hvor i verden selskaberne driver forretning.

Driften af stenbruddet på Vestbredden bestrides ikke af Selskabet, som dog ikke mener, at aktiviteten er problematisk.²¹ Alligevel gav Selskabet udtryk for i 2016, at det ville bringe aktiviteten i stenbruddet til ophør på baggrund af ønsker fra Selskabets investorer og flytte ressourceudvindingen til et andet område på Vestbredden.²² Der er imidlertid ikke dokumentation for at der skulle være foretaget udvikling i denne retning, og i Selskabets bæredygtighedsrapport fra 2017²³, beskrives Selskabets fortsatte aktiviteter på Vestbredden.

Yderligere undersøgelser anses ikke for nødvendige på nuværende tidspunkt, men udviklingen vil fortsat blive overvåget via pensionskassens kvartalsvise screeninger.

¹⁹ <https://embassies.gov.il/copenhagen/AboutIsrael/holocaust/Pages/Bos%C3%A6ttelser-og-International-Lov.aspx> (tilgået 07.01.2019)

²⁰ Politikken for Ansvarlige investeringer kan læses her: <https://mppension.dk/afkast-og-ansvarlighed/rapporter-og-politikker/>

²¹ <https://www.business-humanrights.org/en/opt-rights-groups-accuse-heidelbergcement-of-corporate-complicity-in-the-israeli-occupation-heidelbergcement-responds#c164282> (tilgået 10.01.2019)

²² <https://www.reuters.com/article/heidelbergcement-israel-idUSL5N1815HJ>

²³ Selskabets bæredygtighedsrapport for 2017 (2018), side 58: https://www.heidelbergcement.com/en/system/files_force/assets/document/37/e0/heidelbergcement-sustainability-report-2017.pdf (tilgået 11.01.2019)

Beslutningen

På baggrund af den ovennævnte undersøgelse vurderes det, at der er en betydelig risiko for, at Selskabet overtræder MP Pensions "Politik for Ansvarlige investeringer", hvor i det fremgår, at selskaber skal respektere standarderne i den internationale humanitære folkeret, når de driver forretning i konfliktramte områder.

Selskabet optages på eksklusionslisten, fordi 1) Selskabet vurderes på vedvarende vis at overtræde pensionskassen politik for ansvarlige investeringer - og 2) fordi dialog ikke har resulteret i fornødne forbedringer, der er nødvendige for at Selskabet overholder pensionskassens politik.²⁴

Optagelse af Selskabet på eksklusionslisten har den konsekvens, at Selskabet ikke må indgå i pensionskassens investeringsunivers.²⁵

MP Pensions generelle tilgang til selskaber i konfliktramte områder

MP Pensions tilgang omfatter alle større selskabers aktiviteter og indvirkninger på menneskerettighederne på globalt plan. Konfliktramte områder er en del af MP Pensions Politik for ansvarlige investeringer, som også omfatter andre konfliktramte områder end Vestbredden. For en uddybning af pensionskassens tilgang se MP Pensions 'Standpunktspapir Konfliktramte områder'²⁶ på pensionskassens hjemmeside.

Pensionskassens screening, der vedrører selskabers berøring med konflikten mellem Israel og Palæstina omfatter både selskaber med potentiel involvering i overtrædelser af palæstinenseres menneskerettigheder, som israeleres rettigheder samt overtrædelser af den internationale humanitære folkeret. I praksis indikerer screeningen i skrivende stund, at der ikke er nogen større børsnoterede selskaber, der vurderes at være involveret i overtrædelser af israelske borgeres rettigheder eller den humanitære folkeret, og som samtidig er at finde i pensionskassens portefølje. Hvis pensionskassen bliver bekendt med sådanne selskaber, vil de blive vurderet og håndteret som beskrevet ovenfor samt i fornævnte standpunktspapir.

²⁴ Jfr. Pensionskassens Politik for Ansvarlige investeringer, side 7 og 10.

²⁵ Jfr. Pensionskassens Politik for Ansvarlige investeringer, side 10 og 14.

²⁶ Læs standpunktspapiret på <https://mppension.dk/om-mp-pension/publikationer/#/standpunkter>